

«Λειτουργική διακονία» η μέριμνα για το περιβάλλον

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Δόθηκε στη δημοσιότητα και στην ελληνική γλώσσα το μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου για την αρχή της Ινδίκτου. Το μήνυμά του δημοσιεύτηκε την περασμένη εβδομάδα στην αγγλική γλώσσα.

“Ο σεβασμός και η προστασία της κτίσεως είναι διάστασις της πίστεώς μας, περιεχόμενον της ζωής μας εν Εκκλησία και ως Εκκλησία. Η ίδια η ζωή της Εκκλησίας είναι «βιωμένη οικολογία», έμπρακτος σεβασμός και μέριμνα διά την δημιουργία και πηγή των οικολογικών δραστηριοτήτων της”, αναφέρει ο Παναγιώτατος και προσθέτει μεταξύ άλλων:

“Η μέριμνα δια το φυσικό περιβάλλον δεν είναι μία πρόσθετος δραστηριότης εις την εκκλησιαστικήν ζωήν, αλλά ουσιαστική έκφρασις αυτής. Δεν έχει κοσμικόν, αλλά αμιγή εκκλησιαστικόν χαρακτήρα, είναι «λειτουργική διακονία».

Προσφιλείς αδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐδοκία καί χάριτι τοῦ πανδώρου Θεοῦ συμπληροῦνται σήμερον 30 ἔτη ἀπό τῆς καθιερώσεως ὑπό τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ἐορτῆς τῆς Ἰνδίκτου καί πρώτης ἡμέρας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ὡς «Ἡμέρας προστασίας τοῦ περιβάλλοντος». Ἡ εὐλογημένη αὕτη πρωτοβουλία ἔσχε δαψιλῇ καρποφορίαν.

Δέν ἀπηυθύνθημεν μόνον πρός τούς ὀρθοδόξους πιστούς, οὔτε μόνον πρός τούς χριστιανούς ἢ τούς ἐκπροσώπους ἄλλων θρησκειῶν, ἀλλά καί πρός πολιτικές προσωπικότητας, πρός περιβαλλοντολόγους καί ἄλλους ἐπιστήμονας, πρός τούς διανοομένους καί κάθε ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, ἐπιζητοῦντες τήν συμβολήν των.

Αἱ περιβαλλοντικά δράσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐλειτούργησαν ὡς ἔναυσμα διὰ τήν θεολογίαν, νά προβάλλῃ μέ ἔμφασιν τήν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καί κοσμολογίας, τήν εὐχαριστιακὴν θεώρησιν καί χρῆσιν τῆς δημιουργίας καί τό πνεῦμα τοῦ ὀρθοδόξου ἀσκητισμοῦ ὡς βάσιν διὰ τήν κατανόησιν τῶν αἰτίων καί ἀντιμετώπισιν τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος.

Ἡ σχετική μέ τήν θεολογικὴν οἰκολογίαν ἢ οἰκολογικὴν θεολογίαν βιβλιογραφία εἶναι ἐκτενεστάτη καί συγκροτεῖ ἐν τῷ συνόλῳ της ἀξιόλογον ὀρθόδοξον μαρτυρίαν ἔναντι μιᾶς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων προκλήσεων διὰ τήν σύγχρονον ἀνθρωπότητα καί τήν ζωὴν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ ἐνασχόλησις μέ τό οἰκολογικόν πρόβλημα καί τὰς κοσμολογικάς διαστάσεις καί ἐπιπτώσεις τῆς ἁμαρτίας, αὐτῆς τῆς ἀλλοτριωτικῆς ἐσωτερικῆς «ἀνατροπῆς ἀξιῶν» εἰς τόν ἄνθρωπον, ἔφερεν εἰς τό προσκῆνιον τήν συνάφειαν περιβαλλοντικῶν καί κοινωνικῶν προβλημάτων καί τήν ἀνάγκην κοινῆς προσεγγίσεώς των. Στράτευσις διὰ τήν προστασίαν τῆς ἀκεραιότητος τῆς δημιουργίας καί διὰ τήν κοινωνικὴν δικαιοσύνην εἶναι δράσεις ἀλληλένδετοι καί ἀδιαίρετοι.

Τό ἐνδιαφέρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τήν προστασίαν τῆς κτίσεως δέν ἐγεννήθη ὡς ἀντίδρασις εἰς τήν σύγχρονον οἰκολογικὴν κρίσιν, δέν εἶναι δημιούργημα της. Αὐτὴ ἦτο ἀπλῶς ἡ ἀφορμὴ καί ἡ εὐκαιρία διὰ νά ἐκφράσῃ, νά ἀναπτύξῃ, νά διακηρύξῃ καί νά προβάλλῃ ἡ Ἐκκλησία τὰς οἰκοφιλικάς ἀρχάς της. Θεμέλιον τῆς ἀδιαπτώτου μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας διὰ τό φυσικόν περιβάλλον εἶναι αὕτη αὕτη ἡ ἐκκλησιολογικὴ ταυτότης καί ἡ θεολογία της.

Ὁ σεβασμός καί ἡ προστασία τῆς κτίσεως εἶναι διάστασις τῆς πίστεώς μας, περιεχόμενον τῆς ζωῆς μας ἐν Ἐκκλησίᾳ καί ὡς Ἐκκλησίας. Ἡ ἰδίᾳ ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «βιωμένη οἰκολογία», ἔμπρακτος σεβασμός καί μέριμνα διὰ τήν δημιουργίαν καί πηγή τῶν οἰκολογικῶν δραστηριοτήτων της.

Κατ' οὐσίαν, τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τήν προστασίαν τῆς κτίσεως εἶναι προέκτασις τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἰς ὅλας τάς διαστάσεις τῆς σχέσεώς της μέ τόν κόσμον.

Ἡ λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τό ἀσκητικόν ἦθος, ἡ ποιμαντική διακονία, ἡ σταυροαναστάσιμος βιοτή τῶν πιστῶν, ὁ ἄσβεστος πόθος τῆς αἰωνιότητος, συγκροτοῦν μίαν κοινωνίαν προσώπων διὰ τήν ὁποίαν ἡ φυσική πραγματικότης δέν εἶναι ἀντικείμενον, χρηστικόν ὑλικόν διὰ τήν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀτόμου καί τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλά ἐνέργημα, πεπραγμένον, δημιουργημα τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς καλεῖ νά τό σεβασθῶμεν καί νά τό προστατεύσωμεν, καθιστάμενοι «συνεργοί» αὐτοῦ, «οἰκονόμοι», «φύλακες», καί «ἱερεῖς» τῆς δημιουργίας, νά καλλιεργήσωμεν εὐχαριστιακὴν σχέσιν μέ τήν κτίσιν.

Ἡ μέριμνα διὰ τό φυσικόν περιβάλλον δέν εἶναι μία πρόσθετος δραστηριότης εἰς τήν ἐκκλησιαστικὴν ζωήν, ἀλλά οὐσιαστικὴ ἔκφρασις αὐτῆς. Δέν ἔχει κοσμικόν, ἀλλά ἀμιγῆ ἐκκλησιαστικόν χαρακτήρα, εἶναι «λειτουργικὴ διακονία».

Ὅλοι αἱ πρωτοβουλίαι καί αἱ δράσεις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «ἐφηρμοσμένη ἐκκλησιολογία». Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ θεολογικὴ οἰκολογία δέν ἀναφέρεται μόνον εἰς τήν ἀνάπτυξιν οἰκολογικῆς εὐαισθησίας καί εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῶν περιβαλλοντικῶν προβλημάτων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καί κοσμολογίας, ἀλλά ἐπεκτείνεται εἰς τήν ἐν Χριστῷ ἀνακαίνισιν συμπάσης τῆς κτίσεως, ὅπως αὐτὴ πραγματώνεται καί βιοῦται ἐν τῇ Θεῷ Εὐχαριστίᾳ, ὡς εἰκόνι καί προγεύσει τῆς ἐσχατολογικῆς πληρώσεως τῆς Θείας Οἰκονομίας ἐν τῇ δοξολογικῇ πληρότητι καί φωτοχυσίᾳ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Τό οἰκολογικόν πρόβλημα ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ κόσμος μας ἀποτελεῖ ἐνότητα, ὅτι τὰ προβλήματα μας εἶναι παγκόσμια καί κοινά. Διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῶν κινδύνων ἀπαιτεῖται πολὺπλευρος κινητοποίησης, σύγκλισις, συμπόρευσις, σύμπραξις. Εἶναι ἀδιανόητον, ἡ ἀνθρωπότης νά γνωρίζῃ τήν σοβαρότητα τοῦ προβλήματος καί νά συνεχίζῃ νά συμπεριφέρεται ὡς νά μὴ ἐγνώριζεν.

Ἐνῷ κατὰ τάς τελευταίας δεκαετίας, τό κυρίαρχον πρότυπον οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς παγκοσμιοποιήσεως, μέ πρόσσημον τόν φετιχισμόν τῶν οἰκονομικῶν δεικτῶν καί τήν μεγιστοποίησιν τοῦ κέρδους, ὥξυνε τὰ οἰκολογικά καί κοινωνικά προβλήματα, ἐξακολουθεῖ νά κυριαρχῇ εὐρέως ἡ ἄποψις

ὅτι «δέν ὑπάρχει ἄλλη ἐναλλακτική ἐπιλογή» καί ὅτι ἡ μή συμμόρφωσις πρὸς τὴν ἄτεγκτον νομοτέλειαν τῆς οἰκονομίας θά ὀδηγήσῃ εἰς ἀνεξελέγκτους κοινωνικάς καί οἰκονομικάς καταστάσεις. Τοιουτοτρόπως, ἀγνοοῦνται καί δυσφημίζονται αἱ ἐναλλακτικά μορφά ἀναπτύξεως καί ἡ ἰσχὺς τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς δικαιοσύνης.

Ἡμεῖς ὀφείλομεν νά δραστηριοποιηθῶμεν ἔτι περαιτέρω διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῶν οἰκολογικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν τῆς πίστεώς μας. Εἶναι ἐξόχως σημαντικόν ὅτι αἱ καθ' ἡμᾶς ἀρχιεπισκοπαί καί μητροπόλεις, πολλάί ἐνορίαι καί ἱεραὶ Μοναί, ἔχουν ἀναπτύξει οἰκολογικάς πρωτοβουλίας καί πρακτικάς διὰ τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, καί ποικίλα προγράμματα περιβαλλοντικῆς ἀγωγῆς.

Πρέπει νά δοθῇ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τὴν ἐν Χριστῷ διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων, ὥστε αὕτη νά λειτουργῇ ὡς χῶρος καλλιέργειας καί ἀναπτύξεως οἰκολογικοῦ ἥθους καί ἀλληλεγγύης. Ἡ παιδική καί ἡ ἐφηβική ἡλικία ἀποτελοῦν ἰδιαίτερος εὐνοϊκὰς περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δι' οἰκολογικήν καί κοινωνικήν εὐαισθητοποίησιν.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἐν ἐπιγνώσει τῆς σπουδαιότητος τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως, συνεχίζον τὴν σειράν τῶν σχετικῶν σεμιναρίων, ἀφιέρωσε τὴν ἐν τῇ Ἑδρᾷ αὐτοῦ ὀργανωθεῖσαν Γ' διεθνῇ «Διάσκεψιν τῆς Χάλκης διὰ τὴν Θεολογίαν καί τὴν Οἰκολογίαν» (31 Μαΐου – 4 Ἰουνίου 2019), εἰς τό θέμα τῆς ἐντάξεως εἰς τὰ προγράμματα τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν μαθημάτων καί προγραμμάτων σχετικῶν μέ τὴν οἰκολογίαν καί τὴν οἰκολογικὴν παιδείαν. Ἡ λύσις τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἀνέφικτος χωρὶς πνευματικόν προσανατολισμόν.

Περαίνοντες τόν λόγον, εὐχόμεθα πᾶσιν ὑμῖν αἴσιον καί εὐλογημένον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, πλούσιον ἐν ἔργοις θεαρέστοις, καλοῦντες δέ τὰ ἀνά τὴν οἰκουμένην φωτόμορφα τέκνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας νά προσεύχωνται διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας, νά ζοῦν οἰκοφιλικῶς καί φιλαδέλφως εἰς ὅλας τὰς διαστάσεις τῆς ζωῆς των, νά ἀγωνίζωνται διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης, καί διατρανοῦντες ἅπαξ ἔτι τὴν ἀλήθειαν ὅτι δέν ὑπάρχει ἀληθὴς πρόοδος, ὅταν θίγεται ἡ «καλὴ λῖαν» δημιουργία καί ὁ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ πλασθεὶς ἄνθρωπος, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, μεσιτεία τῆς Ἀγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν ζωοπάροχον χάριν καί τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ Δημιουργοῦ καί Προνοητοῦ πάσης τῆς κτίσεως.

,βιθ' Σεπτεμβρίου α'

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν